

AZ IDŐGAZDÁLKODÁS ÉS AZ ÖNSZABÁLYOZOTT TANULÁS KAPCSOLATÁNAK FELTÁRÁSA MAGYAR FELSŐOKTATÁSI HALLGATÓK BEVONÁSÁVAL

T-14

Sebestyén Edmond *, D. Molnár Éva **

* SZTE Neveléstudományi Doktori Iskola

** SZTE Neveléstudományi Intézet; SZTE Szociális Kompetencia Kutatócsoport

Kulcsszavak: önszabályozott tanulás; időgazdálkodás; TMBS-Q

Az iskolai környezetben egyre nagyobb figyelmet kap az önszabályozott tanulás és az időgazdálkodás területe. Az önszabályozott tanulás a kitűzött cél elérése érdekében végzett tudatos tevékenység, ami a kognitív és affektív tényezők, az aktuális viselkedés kontrollálásának folyamatait foglalja magában. Az időgazdálkodás alatt egy olyan célirányos viselkedést értünk, amely az idő hatékony felhasználását jelenti, miközben bizonyos célzott tevékenységek teljesítése történik (Claessens et al., 2005). Kutatásunk célja az időgazdálkodás és az önszabályozott tanulás dimenziói közötti kapcsolatok mélyebb feltárása volt. A kutatást felsőoktatásban tanulók körében (N=344, $M_{\text{életkor}}=22,05$ év, nők=67,5%) végeztük el. A mintavétel 2017 tavaszán online formában, hólabda módszerrel történt. A felmérés során három kérdőívvel dolgoztunk: a vizsgálat keretében adaptált Időgazdálkodási Magatartás Kérdőívvel (TMBS-Q; Macan et al., 1990), az általunk korábban kidolgozott Önszabályozott tanulás kérdőívvel és egy háttérkérdőívvel. A mérőeszközök megfelelő megbízhatósági mutatókkal (Cronbach- α) rendelkeztek (TMBS-Q: 0,71, Önszabályozott tanulás: 0,70). A TMBS-Q 33 itemet tartalmaz, ezek négy alskálába csoportosulnak: célállítás/priorizálás, eszközök, szervezethez való viszonyulás, az idő felett érzett kontroll. A második kérdőív 46 itemet és két főskálát, a tanulási stratégiákat (alskálák: memorizálás, kidolgozás, tervezés, monitorozás, időgazdálkodás, erőfeszítés-kontroll, segítségkérés és halogatás) és a tanulási motívumokat (alskálák: elsajátítási motiváció, teljesítménykereső és teljesítménykerülő motívum, szorongás, pozitív és negatív önhatékonyság motívumai) foglalja magában. A háttérkérdőív 21 itemmel a hallgatók demográfiai adataira és korábbi tapasztalataira (pl. tanulmányi előrehaladás, képzéseken való részvétel) kérdez rá. A két kérdőív által mért területek közötti összefüggések meglehetősen széles spektrumon helyezkednek el ($r=0,11^*-0,67^{**}$, *: $p<0,05$, **: $p<0,01$). Az eredmények alapján közepesen erős a kapcsolat a célállítás/priorizálás és az erőfeszítés ($r=0,44$, $p<0,01$), illetve a tervezés ($r=0,57$, $p=0,01$) között. Az idő felett érzett kontroll a halogatással erős negatív összefüggést ($r=-0,74$, $p<0,01$), a monitorozással pedig közepesen erős negatív összefüggést ($r=-0,50$, $p<0,01$) mutat. Az eredmények alapján azok a tanulók, akik megfelelő tanulási célt fogalmaznak meg, várhatóan jobban meg is tervezik a tevékenységüket, és több erőfeszítést fognak tenni azok eléréseért. Azok a tanulók, akik úgy érzik, nincs kontrolljuk az idő felett, gyakrabban választják a halogatást, és kevésbé követik nyomon a tanulásukat. Eredményeink bizonyították, hogy érdemes együtt vizsgálni az időgazdálkodás és az önszabályozott tanulás komponenseit, és a gyakorlat szempontjából olyan segítő-fejlesztő javaslatokat megfogalmazni, amelyek mindkét területet érintik.